

Kihelyezett akadémiai ülés Kecskeméten

Tegnap, csütörtökön kihelyezett akadémiai ülést tartott Kecskeméten a Szegedi Akadémiai Bizottság **Berend T. Ivánnak**, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének a dél-alföldi régióban tett látogatása alkalmából. A kecskeméti városi tanács épületében rendezett eszmecsere **Grasszelly Gyula** akadémikus, a SZAB elnöke köszöntötte a jelenlévőket, köztük **Romány Pált**, az MSZMP KB tagját, a Bács-Kiskun megyei pártbizottság első titkárát és **Polinszky Károly** akadémikust, az MTA elnöksége tagját.

A SZAB elnöke rövid bevezetőjében emlékeztetett arra, hogy két éve, 1985 őse óta dolgozik a jelenlegi összetételben a regionális bizottság elnöksége. Azóta is hangsúlyozott alapelv, hogy a SZAB nem áll föltötte a régió egyetlen kutatóhelyének sem, de a hálózat összekötő ereje kívánt lenni. A másik alapelv az, hogy a nevében szegedi bizottság regionális szervezet legyen. Grasszelly Gyula véleménye szerint a továbblépés útja az lenne, ha az Akadémia szorosabb kapcsolatot építené ki a felsőoktatási intézményekben működő és egyéb kutatóhelyekkel. Annál is inkább, mert a kiművelt emberfők sokasága jellemző a régiót, 2 ezer 800-an dolgoznak kutatói státusban, közülük 650 rendelkezik tudományos minősítéssel, és 16 akadémikus tevékenykedik itt (közülük 15 Csongrád megyében).

Hodossy Sándor, a Bács-Kiskun megyei pártbizottság titkára, aki a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, a megyei tudományos életéről tartott tájékoztatót. Elmondta, hogy Bács-Kiskunban 20 kutatóhelyen 400 kutató-fejlesztő munkát végző szakembert foglalkoztatnak. A kutatók — az országos arányokhoz illeszkedve — elsősorban a mezőgazdasági dolgoznak, Baján a szakemberek együtöde tevékenykedik. A műszaki újítások, találmányok, szabadalmak tekintetében az országos középmezőnybe tartozik ez a megye. A kutatók fele oktat is, de csak ötöde rendelkezik nyelvviszálával. A megyére elsősorban a mezőgazdasági kutatás a jellemző: a gyümölcsstermesztés, a szőlészet-borászat és a zöldségtermesztés a kiemelkedő terület.

Berend T. Iván a kutatás jelenéről és az Akadémia jövőjéről szólt összefoglalóan. Az MTA 1985-ös közgyűlésén az alap kutatások veszélyeztetettségét kell regisztrálni. Létrejtött ugyan az Országos Tudományos és Kutatási Alap, de ebből a

pályázóknak csak negyede részesülhetett, s a második kiírásban csupán a jelentkezőknek tizede számíthat pozitív elbírálásra. Egyértelműen kevésnek bizonyult tehát az OTKA 4 milliárdja, de ez mégis a finanszírozási rendszer új, hasznos elemét jelentette. A szegénység éveiben egyre erőteljesebb nyomás nehezedik az intézményekre, hogy pénzt termeljenek. Ez olykor inspiráló erő, de sokszor eltereli a figyelmet az akadémiai feladatok megvalósításáról. Az MTA költségvetését is sújtották a központi elvonások: 70 millióról kellett váratlanul lemondani. Jövőre — mondta az Akadémia elnöke — 20 százalék körüli lesz a reálisán várható inflációs ráta. Kérdéses, hogy ezeket a terheket elbirja-e a kutatás.

A kormányzati szervek ígéretet tettek arra, hogy 1990-ig „visszapótolják” az elvonásokat, és kiegyenlítik az infláció okozta veszteségeket. Ez az intézkedés megfelel a kormány munkaprogramjának, amely a tudományt és az oktatást preferált területként tünteti fel. Ez a preferencia a mai viszonyok között azt jelenti, hogy az élet egyéb területein jelentkező terhek itt várhatóan nem hatnak majd.

Időszerű volt a vezető értelmiség anyagi megbecsülésének rendezése. Az Akadémia tagjainak fizetése 40 százalékkal emelkedett, az

aktív akadémiai doktorok 4 ezer, a nyugállományba vonultak 3 ezer forint emelést kaptak. További küzdelmet kell folytatni a fiatal kutatók és a kandidátusok anyagi elismeréséért, hiszen rövidesen vészhelyzet következhet be. A tudomány életfáján nehezen pótolható hiány keletkezhet.

Az Akadémián felhalmozódó tudás és tapasztalat elismerését bizonyítja, hogy idén május és augusztus között az MTA 5 fontos, párt- és kormánydokumentumot véleményezett. Ilyen jellegű munkát és a kormányzati tevékenységet segítő tanácsadói szolgálattal a továbbiakban is készséggel vállal az Akadémia.

Fontos feladat a tudomány öngazdálkodását is fejlesztetni — hangsúlyozta végül **Berend T. Iván** —, hiszen ez az a terület, amit államigazgatási szabályozókkal nem lehet irányítani.

*

A SZAB kihelyezett ülése után, késő délután, a **József Attila Tudományegyetemen** folytatódott **Berend T. Iván** programja. A szegedi felsőoktatási intézmények vezetőitől folytatott beszélgetésen a tudományos kutatás és a felsőoktatás időszerű kérdéseiről volt szó. **Csákány Bélának**, a JATE rektorának köszöntője után kötetlen eszmecsere alakult ki a témában.

Dlusztus Imre

Létszámgondok a rendőrségnél?

Hallja az ember, hogy rendőrtiszthelyettes-képző iskola nyílt Szegeden, hogy munkába álltak a rendőrtisztai főiskola végzett hallgatói. Ugyanakkor azt is gyakran hallja, hogy egyre emelkedik a bűncselekmények száma. Fölmerülhet hát — többek közt — a kérdés: a több feladat kíván-e számbeli növekedést, a több iskolázott ember hoz-e minőségi javulást a munkában? A kérdések megválaszolására **Lajkó Ferenc** őrnagy, a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság személyzeti osztályának vezetője volt segítségünkre.

— Hadd kezdjem azzal: remélem, érezhető az a törekvésünk, hogy rendőreink szolgálatként fogják fel munkájukat, s nagyfokú hivatástudattal lássák el feladatukat — mondta **Lajkó Ferenc**. — Mi azt szeretnénk, ha a tisztességes emberek biztonságban éreznék magukat, s tudnák, hogy mellettük állunk, a rossz úton járók viszont azt éreznék, hogy van mitől félniük. Úgy gondolom, nehézségek között, amikor amúgy is sok minden nyugtalanítja az embereket, jó, ha a becsületes emberek úgy érzik, legalább a közrend megnyugtató.

— **Mennyiségben és minőségben egyaránt nagyobb tehát a feladat. Hogyan tudnak ennek megfelelni?**

— Az utóbbi években a személyi állomány összetétele, főlkészültsége, iskolázottsága jelentősen megváltozott, mondhatnám: generációváltás volt. Az iskolázottságról annyit: dolgozóink hét százaléka egyetemi, to-

Változó idők, változó munkastilus

vábbi harminc százalék szakmai főlsofokú, azaz rendőrtisztai főiskolai végzettségű.

— **Ők nyilván vezetőposztokon dolgoznak.**

— Igen, és azt is tudjuk, hogy a rendőrt általában nem az ő ténykedésük alapján ítélik meg az emberek. Éppen ezért arra törekszünk, hogy a közrendőreink munkája is javuljon.

— **Úgy tudom, épp ez az a munkaterület viszont, ahol létszámgondokkal küzdenek.**

— A legutóbbi időkig ez valóban így volt. A máshol problémát jelentő elhelyezkedési gondok azonban számunkra pozitív hatást jelentettek: egyre többen akarnak ugyanis nálunk dolgozni. Köztük sok a középiskolát végzett, így választási lehetőségünk is nagyobb.

— **Ezek szerint, minden területen cél az iskolázottság javítása.**

— Mi úgy gondoljuk, hogy a rendőrviccek mögött meglevő társadalmi értékítélet ellen gumbottal nem lehet küzdeni, csak oktatással. Mi például a középiskolai végzettséggel nem rendelkezők részére hároméves kihelyezett szakközépiskolát indítottunk. A 600-as szakmunkásképző tanárai kijárnak hozzánk, s heti egy nap az oktatás. A pozitív tapasztalatok alapján idén újabb osztály kezdte meg a tanulást, úgyhogy, ha minden jól megy, két év múlva mintegy ötven új, érettségizett emberünk lesz, akik munkában versenyre tudják készíteni az elkényelmesedett körzeti megbízotti állományt.

— **S milyen a lehetősége az előrejutásra annak, aki eleve középiskolai végzettséggel jelentkezik Önökhöz?**

— A határőrségnél tizenkét hónap katonaidőt kell letöltenie, s ezután kerülhet BM-állományba. Bizonyos próbaidő után tiszthelyettesi iskolára mehet, ez tíz hónap, majd visszakerül szolgálatba. Ha van kedve az illetőnek továbbtanulni, egy-két év múlva zászlósképző iskolába mehet — ez egy év —, s azt elvégezve már irányítófeladatot is kaphat. Újabb két-három év után lehetséges a rendőrtisztai főiskola elvégzése, ami nappali tagozaton három, levelezőn négy év. Ezenkívül jó a kapcsolatunk a JATE-val is, a jogi karra bejuthatnak főiskolát végzett embereink, ráadásul, aki rendőrtisztire járt, néhány tárgy-

ból nem is kell vizsgáznia.

— **Elég hosszú tehát az előrejutás útja. S aki vállalja, cszrébe mit kaphat?**

— Ha a fizetésünkre gondol, tömören annyit: nem olyan jó, mint azt az emberek gondolják, de nem olyan rossz, mint egyes rendőreink mondják. Például egy középiskolát végzett, járőrnek jelentkező fiatal alapfizetése hatezer forint. Ehhez jön a rendfokozati bér, ami például egy őrmesternél ezerháromszáz forint. Évente egyszer teljesítményelismérés is jár, ami gyakorlatilag tizenharmadik havi fizetés. Évente tehát 105-110 ezer forint a keresetük, ami tisztességesnek nevezhető. A gond nem itt van, hanem a nagyságrendek között. A tanulás, a többlettudás elismertsége nálunk is ellentmondásos, akár a civil életben.

— **A fizetés tehát jónak látszik, a munkával persze köztisztviselők is járnak.**

— Ez változó. Egy nyomozó például bármikor mozgósítható, egy körzeti megbízott viszont saját maga osztja be a munkaidejét, amiben annyi a megkötés, hogy harminc százalékban az éjszakai órákra kell esnie. Bizonyos köztisztviselők mind a belföldi, mind a külföldi utazásban is vannak. Ugyanis a szolgálati körzetét egy rendőr szabaddidejében is csak parancsnoki engedéllyel hagyhatja el.

— **Milyen a nők aránya a dolgozók között?**

— Nem éri el a tíz százalékot, ők is főleg az igazgatásrendszert területén dolgoznak. Ez a leterheltség nem családok nőinek való, ennek ellenére a jelentkezők egy részét — köztük sok diplomást — el kell küldelnünk, helyhiány miatt.

— **Apropó, helyhiány. Állandó létszámmal dolgoznak?**

— Általában igen. Csupán az utóbbi három évben volt lehetőségünk a megyében egy—másfél százalékos állománygyarapításra. Figyelembe véve persze, hogy a bűncselekmények száma az országban az 1980-as 127 ezerről 1986-ra 186 ezerre emelkedett, ez a létszámgyarapodás igencsak szükséges.

— **A munka tehát Önök-nél is nehezedik.**

— Az a célunk, hogy nagyobb feladatunkat érzékeljünk politikai körülmények között is az emberek többségének megelégedésére tudjuk teljesíteni.

B. T.

Találkozás a Drüaszokkal

Orpheusz Kalliope müzsának és Oiagrosz folyamistennek, mások szerint magának Apollónnak volt a fia. Felesége, Eurüdike a folyó partján játszadozott társnőivel, a Drüaszokkal, a fák istennőivel, amikor meglepte Arisztaios, Apollón fia, a pásztoristen, a méhek kedvelője. Megijedt és futott előre Eurüdike, és futtában nem látta a mérges kígyót a magas fű között, s az megmarta őt. A marás halálát okozta. Hangos és fájdalmas siratóének töltötte be a hegyek völgyeit és a Hebroz folyó partját. Orpheusz lantja zengő hangjával keresett vigasztalást. Perszephoné, az alvilág királynéja, hallván a keserves harmóniát, megennyhült kemény szíve, s visszaengedte Eurüdikét a napvilágra, egy kikötéssel: míg föl nem érnek, nem nézhet egymásra a két szerelmes. Az alvilág engesztelhetetlen urával történt alkut Orpheusz megszegte, így örökre elvesztette kedvesét. Új szerelem nem kel-

lett többé neki, és sohasem talált vigasztalást bánatára. Eneke, lantjának bús dallama örök időkig lebeg Heliasz fölött.

A görög regék talán legszebbikét dolgozta föl és állította ki az Ifjúsági Ház galériájában **Bakacsi Lajos** festőművész. Nehéz, de nemmes feladatra vállalkozott, még akkor is, ha műveltségünk szinte minden ága a görög kultúra termékeny törzseiből nőtt ki. Persze a témaválasztás magyarázható azzal is, hogy jó másfél évtizede a főiskolán egyik mesterét úgy hívták: **Vinkler László**; vagy: valahol mindannyiunkban él Orpheusz és Eurüdike szomorú, szép története is. A kiállított huszonnégy alkotás sajátos színvilágát, misztikus, lírai megfogalmazását, finom koloritját, jelzésszerű figuráit, főszereplőit látva, szinte féltem: ha túl sokáig nézem egyiket-másikat, meg eltűnik, mint az álom.

Bakacsi Lajos képei élénk varázsolják a történet jele-

neteit úgy, hogy mi is ott állunk Piéria fái között, s fölöttünk a sötéten villogó vihar, és együtt lehetünk a Drüaszokkal a Strymon partján. A Vándor színesen is egységes, a görög táj fűszerrőlátul levegőjét idézi. A Lakoma vörös ködbe borult vigalma bakkhoszi. Az Alom lebegő valósága, az Alkony terrakotta színei, vagy a Búcsú, fájdalmát megfogalmazva, a múlt, a görög kultúra tengerbe süllyedt, megtörténhetett, sejtelmes valószínűségét vetíti elének.

És hogy szól hozzánk? Úgy, mint Orpheusz és Eurüdike története. Mert mi, a huszadik század negyedik negyedében is a találkozás, a várakozás, a csatlakozás, az örökök és a búcsú állandó és örökké visszatérő körforgásában élünk.

Cz. J.

Huszonnyolc ország 33 városába

A hét végén, október 25-én lép életbe a Malév téli menetrendje — ebből az alkalomból /sajótájékoztatót tartottak csütörtökön az Átrium Hyatt Szállóban a légitársaság vezetői.

Az új menetrend szerint 1988. március 26-áig 28 ország 33 városába közlekednek a Malév gépei. A legforgalmasabb téli időszakban hetente 122 Malév-járat indul a Férihegyi repülőtérrel. Újdonság, hogy a prágai járatot a lipcseivel, a szófiai pedig a bukaresztivel összevontan indítják heti 3—3 alkalommal. Mivel — átépítés, felújítás miatt — a jövő év elején bezárják a drezdai repülőtérrel, az csak december 31-éig közlekednek a járatok. A legtöbb

Malév-járatok

Malév-járat egyébként továbbra is az NDK-ba indul. Az útvonalak száma valamelyest csökken, most a bejrúti és a tripoli járatok ideiglenesen nem közlekednek, s egyelőre Szalonikibe sem mennek Malév-gépek. A gyér forgalom miatt szünetelteti a Malév a szerdai szófiai és a csütörtöki isztambuli járatát.

A spanyol Ibéria, az olasz Alitalia és a belga Sabena légitársaságokkal meglevő közös üzemeltetési szerződés alapján továbbra is Malév-gépek járnak a Budapest—Madrid, a Budapest—Róma,

illetve Budapest—Milánó, valamint a Budapest—Brüsszel útvonalon. Közös üzemeltetésű a párizsi járat is, de ezen az útvonalon felváltva közlekednek a Malév és az Air France gépei.

A téli menetrendi idényben az eddiginél több légitársaság indít Budapestre járatokat. Ezentúl az algériai és a dél-jemeni légitársaságok gépei is leszállnak heti egy-egy alkalommal a budapesti repülőtérre, így 21 külföldi légitársaság gépei közlekednek rendszeresen Férihegyre. A Malév új menetrendfűzete a korábbinál áttekinthetőbben tájékoztatja az utasokat a tudnivalókról.

Vincze András fejfájára

Hosszú éveken át gyötörte a test árulása, de éltette, biztatta a szellem tréningje. A csont áruló kötőanyaga kiparancsolta kezéből az ecsetet, a pasztellkrétát, a karcotlót, a linóleumot, az írótolat, de ugyanakkor — paradox módon, Kómvés Kelemenné hamvainak módjára — erősítette a hitet. Hitet az élet folytonosságában, a művészet küldetésében, az emberi szellem és munka legyőzhetetlenségében. Most azonban gúhított a kasza, mely egyik legismertebb grafikáján az életet jelentő szerszám és fegyver a parasztember kezében.

Vincze András meghalt.

Kézművészeti és írói-újságírói munkásságának gyökerei Bajára nyúlnak vissza, ahol Nagy István búvkörében fogott kezecse, s Kudnay Gyula elismerő biztatása segített a döntésben: az egykori hivatásnok, regényíró és novellista élet-hivatásul mégis a végérvényesen a kézművészetet választotta. Baja és környéke, az ottani emberek alakították, formálták pályakezdésének témáit, motívumvilágát. Csak innen érthető, micsoda hatalmas volt az az út, mely a látvány megragadó bájától, a bajai életképektől a

filozofikus-jelképes, expresszív-szürrealista támasokig vezet. De ennek a kitérő-szerűségnek színtere már Szeged, ahol 1954-től haláláig élt. Talán éppen a nagyobb léptékű város, a lüktető tudományos-művészeti élet, a felgyorsult idő gazdagította gondolkodását, feszítette indulatait, fokozta kísérletező kedvét. Az élet minden rezdülésére érzékeny volt — elég csak végignézni kaleidoszkópszerű, montázs szerkesztésű intellektuális látomásait, naplóként is felfogható, vibráló, felkavaró grafikai lapjait.

Még aktív képzőművészként fogalmazta meg hitvallását: „A szüntelen változásban a megsemmisülés után újra az élet áradása következik, s ebben az ember élete, az élet folytonossága a megrendítő és örömteli tény... Az életben való hit nem egyszerű dolog. Annak van igazi hite, aki kételkedve, mintegy a végtelen szakadék partján ácsorogva nem a mélység felé nyúl, hanem egy hangszerért.”

Vincze András — született 1914-ben Felen, meghalt 1987-ben Szegeden — ránk hagyta „a hangszert”.

Ma búcsúztatják a református temető ravatalozójából.